

Карло Колоди

*Приключенията
на Пинокио*

Карло Колоди

Приключенията на Пинокио

Превод от италиански Весела Лулова Цалова
Илюстрации Матей Аркова

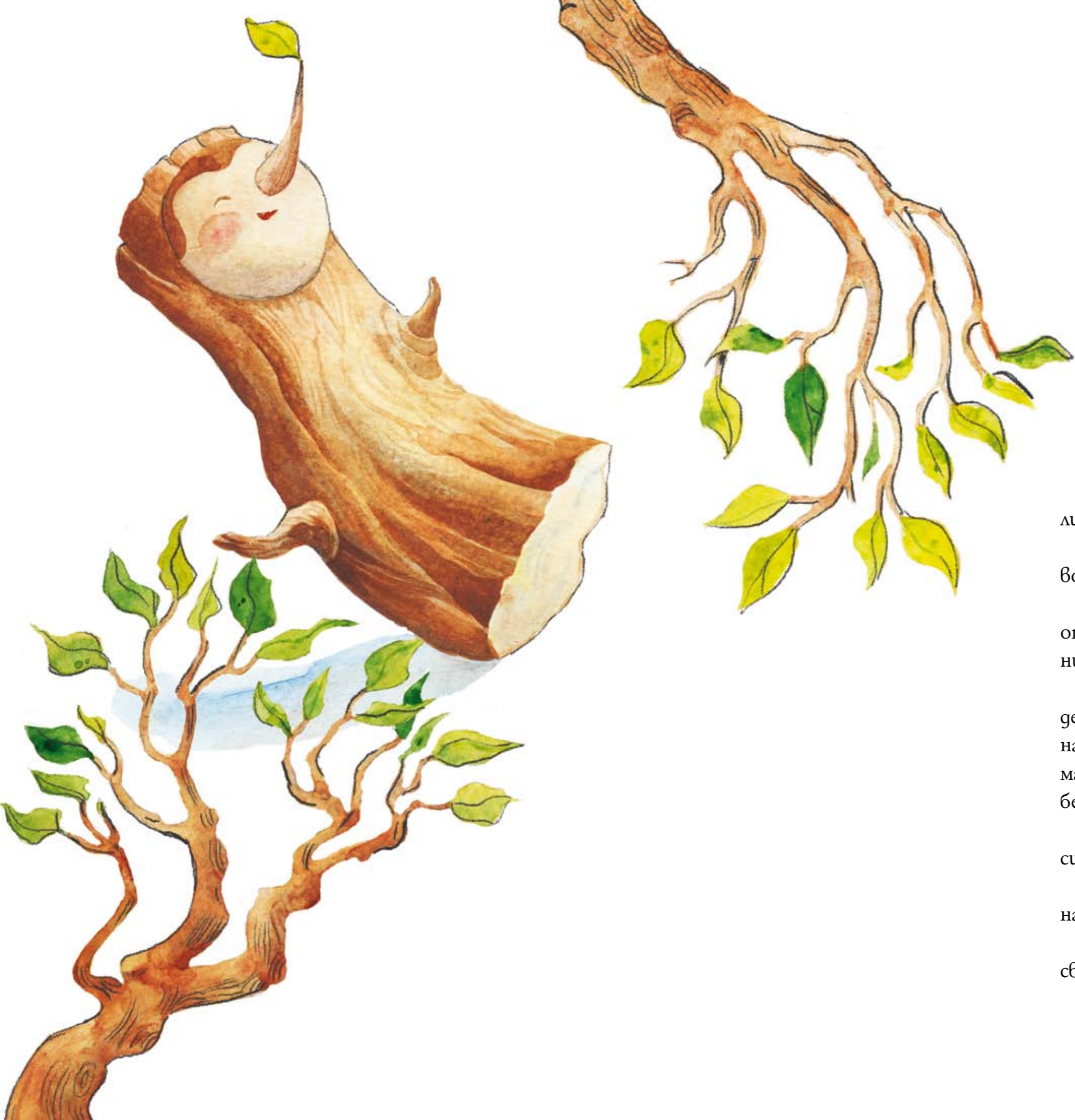

Le avventure di Pinocchio
Carlo Collodi

© Весела Лулова Цалова, превод, 2007 г.
© Виктор Паунов, библиотечно оформление, 2007 г.
© Матей Аркова, художник, 2020 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2020 г.

ISBN 978-954-398-637-8

Книгоиздателска къща „Труд“, 2020 г.

Глава 1.

*Какво се случи, когато майстор Череша,
дърводелец, намери дървен къс, който плачеше
и се стееше като дете*

Умало едно време...

- Един цар! - ще кажат веднага моите малки читатели.

- Не, деца, сгрешихте. Имало едно време един къс дърво.

Не беше луксозно дърво, а обикновено парче от купа, от онези, които през зимата се слагат в печките и камините, за да запалят огъня и да затоплят стаите.

Не знам какво се случи, но факт е, че в един прекрасен ден този дървен къс попадна в дюкяна на стар дърводелец на име майстор Антонио, макар че всички го наричаха майстор Череша заради върха на носа му, който винаги беше лъщящ и морав като зряла череша.

Майстор Череша, щом видя парчето дърво, целият засия, потърка доволно ръце и измърмори полугласно:

- Това дърво дойде точно навреме, ще ми послужи, за да направя крак за масичка.

Речено-сторено, веднага взе наточената тесличка, за да свали кората и да го поодялка, но преди да нанесе първия

удар, застина с ръка, вдигната във въздуха, защото чу тъничко гласче, което умолително каза:

- Не ме удряй много силно!

Представете си как се почувства онзи добър старец майстор Череша!

Обходи с уплашени очи стаята, за да види как така и откъде излезе това гласче и не видя никого! Погледна под тезгяха - никой, погледна в гардероба, който винаги беше затворен - никой, погледна в коша с талаша и дървените стърготини - никой, отвори входната врата на работилницата, за да хвърли едно око на улицата - никой. Е, следователно?...

- Разбрах - каза тогава, като се смееше и чешеше по перуката, - ясно е, че това гласче съм си го въобразил аз. Да се захващам отново на работа.

И като взе тесличката в ръка, нанесе тържествен удар върху дървения къс.

- Ох! Причини ми болка! - изпищя, оплаквайки се същото гласче.

Този път майстор Череша остана изумен, ококори очи от страх, с широко отворена уста и с език, увиснал чак до брадичката му, като гипсова маска във фонтан, изобразяваща лице, от чиято уста изтича вода.

Веднага щом се съвзе, започна да говори, като трепереше и заекваше от ужас:

- Но откъде излезе това гласче, което каза „ох“?... Въпреки че тук няма жива гуша. Дали случайно този дървен къс не се е научил да плаче и да хленчи като дете? Не мога да го повярвам. Ето го тук това дърво, цепеница за камината като всички останали, и ако го хвърля в огъня, ще свари една тенджерка с боб... Или значи?

Някой се е скрил вътре в него? Ако има някой, който се е скрил, толкова по-зле за него. Аз сега ще го подредя!

Казвайки това, сграбчи с двете си ръце този нещастен къс дърво и започна да го блъска безмилостно в стените на стаята.

После се послуша, за да чуе дали има някакво гласче, което да се оплаква. Почака две минути - нищо, пет минути - пак нищо, десет минути - нищо!

- Разбрах - каза тогава, като се насилваше да се смее и разрошваше перуката си, - ясно е, че онова гласче, което каза „ох“, съм си го въобразил аз! Да се захващам отново на работа.

И защото го беше обзел огромен страх, се опита да си тананика, за да си даде кураж.

Междувременно остави настрана тесличката, взе в ръка дървения ренде, за да изстърже и изглади парчето дърво, но докато го рендосваше нагоре-надолу, чу обичайното гласче, което му каза през смях:

- Престани! Гъделичкаш ме!

Този път клетият майстор Череша се строполи като ударен от гръм. Когато отново отвори очи, се видя седнал на пода.

Лицето му изглеждаше видоизменено, дори върхът на носа му от морав, какъвто винаги е бил, беше станал тъмносин от големия страх.

Глава 2.

*Майстор Череша подарява дървения къс на своя приятел
Джепето, който го взема, за да направи прекрасно
дървено човече, което знае да танцува,
да се фехтува и да прави смъртоносни скокове*

В този момент се потропа на вратата.

- Влезте, моля - каза дърводелецът, без да има сила да се изправи на крака.

Тогава в дюкяна влезе едно бодро старче на име Джепето, но съседските момчета, когато искаха да го накарат да излезе извън себе си от ярост, го наричаха с прякора Качамачко заради жълтата му перука, която твърде много приличаше на качамак от царевично брашно.

Джепето беше много сприхав. Тежкò му на онзи, който го нарече Качамачко! Веднага се превръщаше в добиче и нямаше начин да бъде удържан.

- Добър ден, майстор Антонио - каза Джепето. - Какво правите тук, на пода?

- Уча на смятане мравчиците.

- Пожелавам ви успех.

- Кой ви говеде при мен, бай Джепето?

- Краката ми. Знаете ли, майстор Антонио, че съм дошъл да ви помоля за една услуга.

- Тук съм на ваше разположение - отговори дърводелецът, като се надигна на колене.

- Тази сутрин в главата ми се зароди идея.

- Да я чуем.

- Помислих си да си направя хубаво дървено човече, но да е чудна дървена кукла, която знае да танцува, да се фехтува и да прави смъртоносни скокове. С тази дървена марионетка искам да обикалям света, за да си изкарвам по парче хляб и по чаша вино, как ви се струва?

- Браво, Качамачко! - извика обичайното гласче, което не ставаше ясно откъде излиза.

Като чу да го наричат Качамачко, бай Джепето почервеня от гняв като чушка и като се обърна към дърводелеца, му каза побеснял:

- Защо ме обиждате?

- Кой ви обижда?

- Нарекохте ме Качамачко!...

- Не съм аз.

- Тогава съм бил аз! Казвам ви, че бяхте вие.

- Не!

- Да!

- Не!

- Да!

И разгорещавайки се все повече преминаваха от гуми към дела, хванаха се за перуките, грациха се, хапах се и се унижаваха.

Когато битката свърши, майстор Антонио намери в ръцете си жълтата перука на Джепето, а Джепето установи, че в устата му се намира прошарената перука на дърводелеца.

- Върни ми моята перука! - извика майстор Антонио.

- А ти ми дай моята и ще се помирим.

Двамата старци, след като всеки получи собствената си перука, си стиснаха ръцете и се заклеха да останат добри приятели за цял живот.

- И така, бай Дженето - каза дърводелецът в знак на установения мир помежду им, - каква услуга искате от мен?

- Бих искал едно малко дърво, за да си направя моята дървена кукла, ще ми дадете ли?

Майстор Антонио, изпълнен със задоволство, веднага отиде да вземе от тезгяха онзи дървен къс, който беше причина за многото негови страхове. Но когато тръгна да го подаде на приятеля си, парчето дърво се раздрусало и се изплъзна рязко от ръцете му, отиде да се блъска с все сила по отеκληте глезени на бедния Дженето.

- Ах! С този ли хубав маниер, майстор Антонио, вие подарявате вашите неща? Почти ме окуцихте!...

- Кълна ви се, че не съм го направил аз!

- Тогава съм аз!...

- Цялата вина е в това дърво...

- Знам, че е негова, но вие го захвърлихте по краката ми!

- Аз не съм ви удрял!

- Лъжец!

- Дженето, не ме обиждайте, иначе ще ви наричам Качамачко!...

- Магаре!

- Качамачко!

- Муле!

- Качамачко!

- Грозна маймуна!

- Качамачко!

Като чу, че за трети път бе наречен Качамачко, на Дженето му притъмня пред очите, метна се върху дърводелеца и си размениха удари в изобилие.

Когато битката свърши, майстор Антонио откри, че има две ограсвания в повече върху носа си, а онзи, другият - две копчета по-малко на жакетчето си. По този начин изравниха сметките, стиснаха си ръцете и се заклеха да останат приятели за цял живот.

Междувременно Дженето взе със себе си своя дървен къс и като благодари на майстор Антонио, куцукайки, се върна вкъщи.

Глава 3.

Завърнал се вкъщи, Дженето веднага започва да прави дървената кукла и я нарича Пинокио. Първите аудории на дървеното човече

Домът на Дженето представляваше приземна стаичка, която се осветяваше от прозорче под стълбището. Мебелите не можеха да бъдат по-скромни – полусчупен стол, не много добро легло и масичка, цялата потрошена. На стената в дъното се виждаше камина със запален огън, но пламъците бяха нарисувани и до тях имаше нарисувана тенджерка, която весело вреше, а от нея излизаше облак пара, който наистина приличаше на пара.

Веднага щом влезе вкъщи, Дженето взе инструментите и се захвана да дялка и прави своето дървено човече.

– Какво име да му дам? – запита сам себе си. – Искам да го нарека Пинокио. Това име ще му донесе късмет. Запознах се с цяло семейство от Пинокиовци – бащата Пинокио, майката Пинокия, децата Пинокиовци, и всички големи късметлии.

Когато се спря на името на своята дървена кукла, работата започна да му спори, направи ѝ веднага коси, чело, очи. С направата на очите, представете си неговото учудване, когато разбра, че те се движеха и гледаха право в него.

Дженето се почувства почти зле, когато видя, че двете дървени очи го наблюдаваха, и каза със засегнат тон:

– Очички от дърво, защо ме гледате?

Никой не отговори.

После след очите направи носа, но веднага след като го привърши, той започна да расте и расна, расна, расна, за няколко минути стана едно носище без край.

Горкият Дженето се затрудняваше да го изрязва, но колкото повече го намаляваше, толкова повече носът нахално се удряваше.

След носа му направи устата.

Устата още не беше завършена и веднага започна да се хили и да му се подиграва.

– Престани да се смееш! – каза Дженето разсърден, но сякаш го каза на стената. – Повтарям ти, престани да се хилиш! – изкрещя със заплашителен глас.

Тогава устата спря да се смее, но изплезил целия си език.

Дженето, за да не обърка работата, си даде вид, че не е видял нищо, и продължи да се труди. След устата направи брадичката, после – шията, раменете, тялото и ръцете.

Щом свърши с ръцете, Дженето усети, че перуката му не е на главата. Погледна нагоре и какво видя? Зърна своята жълта перука в ръката на дървеното човече.

– Пинокио!... Върни ми веднага перуката!

А Пинокио, вместо да му я даде, си я сложи на главата и се скри под нея наполовина задушен.

След този безочлив и подигравателен маниер Дженето се натъжи и опечали така, както никога досега в своя живот, и като се обърна към Пинокио, му каза:

– Немирник! Още не съм те направил напълно, и вече започваш да не уважаващ своя баща! Лошо, моето момче, много лошо! – и си избърса една сълза.

Оставаше да се довършат само краката и стъпалата. Когато Дженето приключи със стъпалата, усети един ритник по върха на носа си.

- Заслужавам си го - каза на себе си. - Трябваше преди това да помисля! Сега вече е късно!

После взе под мишница дървената кукла и я постави на пода на стаята, за да я накара да ходи.

Краката на Пинокио бяха вдървени и не можеше да се движи, а Дженето го водеше за ръка, за да го научи как да прави стъпка след стъпка.

Когато краката му се раздвижиха, Пинокио започна да ходи сам и да тича из стаята, докато се промуши през вратата, изскочи на улицата и избяга.

Клетият Дженето тичаше след него, без да може да го настигне, защото това дяволче Пинокио подскочаше като заек и удряйки дървените си крака по настилката на улицата вдигаше шум сякаш двайсет чифта селски налъми тракат по паважа.

- Хвани го! Хвани го! - викаше Дженето, но движещите се хора, като виждаха дървената кукла, която тичаше като кон на надбягане, се спираха омагьосани да я гледат и се смееха, смееха, смееха, та чак е трудно да си го представиш.

Накрая за късмет се появи един карабинер, който чул цялата тази връва и вярвайки, че се отнася за някой жребец,

който се е отскубнал от ръката на стопанина си, се изправи смело на дългите си крака в средата на улицата с решителен дух да го спре и да попречи да се случат по-големи беди.

Пинокио, когато отдалече забеляза полицая, който барикадираше цялата улица, за да го изненада, се помъчи да премине между краката му, но завърши начинанието си с неуспех.

Карабинерът, без дори да се помръдне и без никакво усилие, го сграбчи за носа (беше огромен нос, сякаш нарочно направен, за да бъде хващан от карабинерите) и го върна в ръцете на Дженето, който, за да му даде добър урок, поиска веднага да му издърпа ушите. Но представете си как се учуди, когато, търсейки ушите му, не можа да ги намери, и знаете ли защо? Защото в бързината да издърпа Пинокио беше забравил да му ги направи.

Тогава го хвана за тила и докато го водеше, му каза, като клатеше заплашително глава:

- Веднага се връщаме вкъщи. Когато се приберем, не бива да се съмняваш, че ще си разчистим сметките!

След това конско евангелие Пинокио легна на земята и не искаше повече да върви. Междувременно любопитните и безделниците започваха да се спират наблизко на групички. Един казваше едно, друг - друго.

- Клетото дървено човече! - казваха някои. - Има право да не иска да се прибира у дома! Кой знае как ще го бие този чудак Дженето!...

А други допълваха злостно:

- Този Дженето изглежда джентълмен, но е истински тиранин с децата! Ако му оставят клетото дървено човече в ръцете, е способен да го направи на парчета!...

В края на краищата това, което казаха, го и сториха - карабинерът освободи Пинокио и заведе в тъмницата този беден човек Дженето, който, след като не бе в състояние да се защити, заплака като теленце и докато вървеше към затвора, ридаяйки, заекваше:

- Проклето дете! И като си помисля само колко се мъчих, за да направя дървената кукла за добро! Но така ми се пада! Трябваше да мисля преди това!...

Онова, което се случи после, е една почти невероятна история и ще ви я разкажа в следващите глави.

Глава 4.

Историята на Пинокио с Говорещия щурец, където се вижда как лошите деца се отегчават, когато някой, който знае повече от тях, ги поучава

У така, деца, ще ви кажа, че докато клетия Дженето го отвеждаха без вина в затвора, онзи палавник Пинокио, освободил се от ръцете на карабинера, тръгна надолу през полето, за да се върне по-бързо вкъщи, и в големия си порив да тича прескачаше високи бабуни, плетове от тръни и ровове, пълни с вода, така както можеше да го направи само козле или зайче, преследвано от ловци.

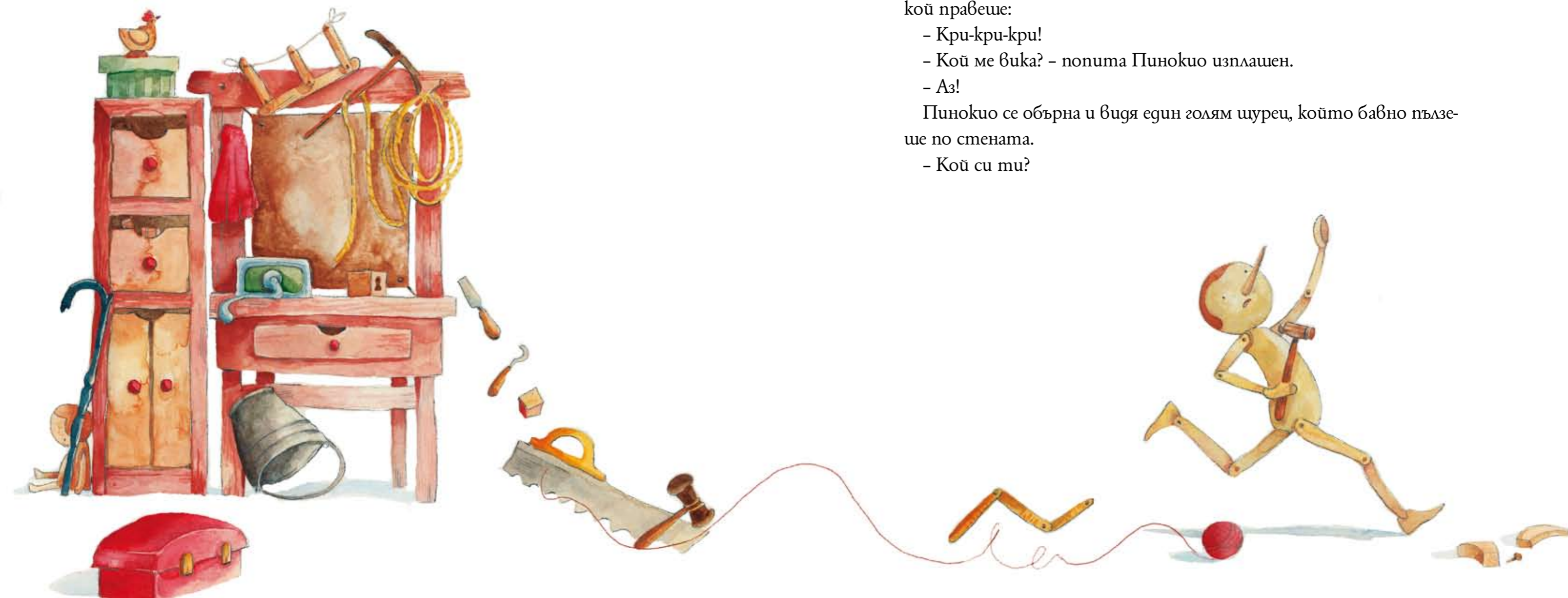
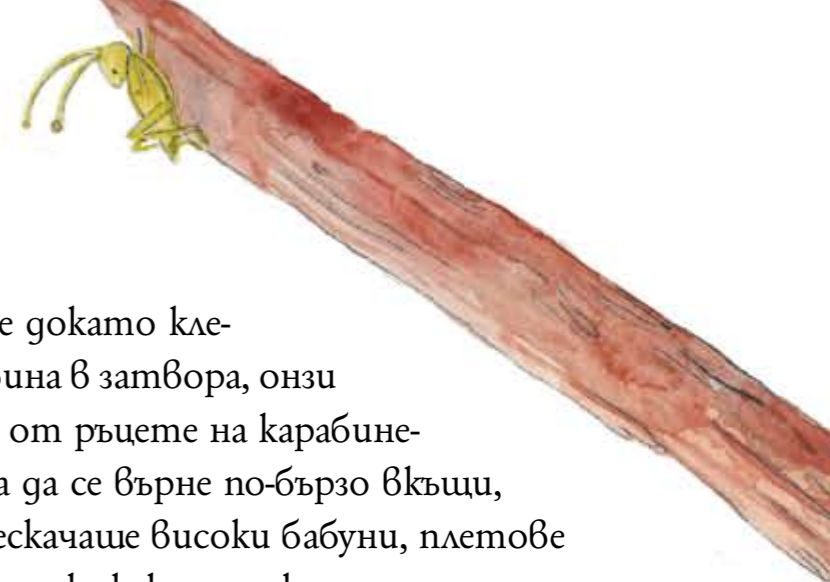
Пристигна пред дома си, забаври вратата открената. Побутна я, влезе и веднага след като затвори резето, се тръшна на земята, а от гърдите му излезе дълбока въздишка на задоволство.

Но задоволството му трая малко, защото чу, че в стаята някой правеше:

- Кри-кри-кри!
- Кой ме вика? - попита Пинокио изплашен.
- Аз!

Пинокио се обърна и видя един голям щурец, който бавно пълзеше по стената.

- Кой си ти?

- Аз съм Говорещия щурец и живея в тази стая повече от сто години.

- Днес обаче стаята е моя - каза гървеното човече - и ако искаш да ми направиш истинско удоволствие, се махай веднага оттук, без дори да се обръщаш назад.

- Аз оттук няма да си тръгна - отговори щурецът, - преди да ти кажа първо една голяма истина.

- Казвай я по-бързо.

- Тежкò на онези деца, които се бунтуват срещу родителите си и капризно изоставят бащината къща. Никога добро не ще видят на този свят и рано или късно ще трябва горчиво да се покаят.

- Продължавай да пееш, Щурчо мой, както искаш и както ти харесва, но аз знам, че утре на изгрев-слънце искам да си тръгна оттук, защото, ако остана, ще ми се случи същото, което се случва на останалите деца, ще ме изпратят на училище и по желание или насила ще трябва да уча, а аз, да ти го кажа на ухо, нямам никакво намерение да уча, а да се забавлявам повече, да тичам след пеперудите и да се катеря по гърветата, за да вземам птичките от гнездата им.

- Клетото глупаче! Но нима не знаеш, че ако правиш така, като пораснеш, ще станеш едно хубаво магаре и всички ще ти се подиграват?

- Млъквай, Щурецо, предвестник на беди! - извика Пинокио.

Но щурецът, който беше търпелив и философ, вместо да се заегне от гръзките му гуми, продължи с все същия тон:

- И ако не ти се нрави да ходиш на училище, защо поне не научиш някакъв занаят, за да можеш честно да си изкарваш комата хляб?

- Искаш ли да ти кажа защо? - отвърна Пинокио, който започваше да губи търпение. - Измежду занаятите на света има само един, който ми е по сърце.

- И кой е?

- Да ям, да пия, да спя, да се забавлявам и от сутрин до вечер да водя скитнически живот.

- За твое сведение - каза Говорещия щурец с обичайното си спокойствие - всички онези, които имат подобен занаят, свършват или в болницата, или в затвора.

- Опичай си ума, Щурецо, предвестник на беди... че ако ми се отрищи ядът, тежкò ти!...

- Клети Пинокио, предизвикваш ме да те съжалявам!...

- Защо те карам да ме съжаляваш?

- Защото си гървена кукла и по-лошото е, че имаш гървена глава.

При тези последни гуми Пинокио излезе извън себе си от яд, скочи, грабна от тезгяха един гървен чук и го хвърли срещу Говорещия щурец.

Може би не вярваше, че ще го улучи, но за нещастие го удари точно в главата и бедният щурец веднага изгъхна, спря да прави „кри-кри-кри“, остана убит на място, залепнал за стената.

